

Светослав Иванов. *Водене на чужда работа без възлагане в българското облигационно право. 2-ро изд.* София, изд. „Петко Венегиков“, 2024

Svetoslav Ivanov. *Benevolent Intervention in Another's Affairs under the Bulgarian Contract Law. 2nd ed.* Sofia, Petko Venedikov Publishing House, 2024

Константин Танев

Фокусът на изследването според собствената оценка на автора е върху актуалната уредба на института на гесцията в българския ЗЗД (чл. 60 – 62). Въпреки това то надхвърля предварително зададените граници и по съществото си анализира нейната история в Древен Рим, рецепцията ѝ в Средновековието, модерните времена, актуалното ѝ приложение, както и в Проекта на общата референтна рамка (DCFR). Независимо от широкия си хоризонт, централното място е запазено за българската правна уредба, разглеждана като част от общия процес на приемственост или „рецепция“ в европейските традиции. По този начин се достига до въпроса за характеризирането на формите на древноримското наследство. В някои случаи това представлява нов езиков превод на правните формулировки на античните юристи, т.е. рецепцията в тесен смисъл на думата. В други се наблюдава оформяне на нови концепции в националните законодателства в структурата на общите граждански кодекси или отделните нормативни актове, които регулират облигационните отношения. Без да изследва отделно общите въпроси на начините и подходите на възприемане на античните образци, авторът навлиза дълбоко в резултатите от това взаимодействие в романския и германския

кръг. Анализът обаче не може да бъде характеризиран като типично сравнителноправен. При него се набляга върху културната традиция и „юридическия трансплант“, а не се стъпва на предварително зададен конспект от признаци на сравнение между различните модели, които се наблюдават при съпоставяните системи. Изследването разкрива общото ядро в Класическата и Следкласическата уредба, което продължава да се използва директно в западното *ius commune* и източното, римо-византийско право – предел на римското право като действаща система. Това по същината си е обща, наднационална рамка. В нея правото е феномен, който надхвърля рамките на определена народностна традиция. Все пак извън този генерализиращ подход на обяснението на историческото развитие на гесцията, съществуват и някои национални особености, които се свързват с концепциите за суверенитета на отделните владетели и начина на възприемане на римското право в Средновековието, директно или чрез самостоятелни актове на владетеля (съобразно принципа, че всеки крал е император в домейна си). Тези проблеми, разбира се, остават извън целите и вниманието на автора, което е в крайна сметка полезно за постигането на баланс в изложението с оглед фокуса на неговите дирения. Всъщност той индиректно поставя крайна граница на възприемането на римския институт като непосредствен правен регламент за Европа и за страните, които възприемат нейния правен модел, до приемането на националните уредби. След това изследването навлиза в националните правни структури, които по съществото си преутвърждават римските модели, но вече като самостоятелни национални правила. В завършения си вариант изследването представя единно разбиране за гесцията в нейния позитивен смисъл на *Rechtsverhältnis*, обективно явление от социалната действителност, като проследява основните му елементи, субекти, обект, правна характеристика и пр. В този смисъл то следва характерния за цивилистичната традиция модел. Гесцията остава като извъндоговорен източник на облигация, който попада сред квазиконтрактите, независимо че това видово подразделение, наред с квазиделиктите е изоставено в актуалната българска уредба. Тя изостава в актуалната си законова форма институционалния интегритет на традиционната цивилистична концепция. Този въпрос не остава извън вниманието на изследователя и правилно е поставен в контекста на син-

хроничния преглед на континенталното законодателство. Този подход е адекватен на актуалното разбиране, че това видово разделение, творение впрочем на Юстиниановото право, остава без особено практическо значение. Тук редът на предложеното в книгата може да се обогати и с допълнителен аргумент, че в Класическия период, най-вече Гай, вижда в източниците на облигация, извън контрактите, отделна обща категория, определяна като „фигури от различни основания“ (*ex varias causarum figuris*). Наред с останалото в книгата се прави и предложение за уредба в бъдещ общ граждански закон, предвид парциалната гражданска уредба в България. Изследването се основава на обширна и изчерпателна библиография от национални и чужди автори, подробно реферирана на съответните места от анализа. Авторът борави с множество източници на латински, гръцки, френски, немски и пр. първични извори и предлага свои собствени оригинални концепции. Това позволява изследването му да се постави сред важните постижения в тази област не само в национален план. У нас още първото издание на книгата завоюва безспорно приоритет.